

Sahabenin Müstesna Konumu 1

Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi ve sellem) iman eden ve O'nun davasına sahip çıkan ilklere "sahabe" denilmesi dikkat çekicidir. Bilindiği üzere sahabe, Arapça bir kelimedir, "sâhib/sahâbî" kelimesinin çoğuludur. Sâhib ise, farklı başka manalarının yanında, biriyle beraber bulunan, ona refakat eden, arkadaş, yol arkadaşı demektir. Peygamber Efendimiz ile birlikte bulunmayı, beraber yol yürümeyi, O'na refakat etmeyi ifade eder. Böyle bir arkadaş bazen kardeşten bile ileri olabilir. Çünkü kardeşler her zaman insanın yol arkadaşı olamaz. Sahabe efendilerimiz, Allah Resûlü'nün sünnetine bağlılıklarıyla, fedakârlıklarıyla, dine hizmetleriyle Allah Resûlü'ne "arkadaş" olmanın hakkını vermişlerdir. Müslüman olurken, zorlukta ve kolaylıkta, hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları bütün durumlarda Efendimiz'e itaat edeceklerine söz vermiş ve ömürlerinin sonuna kadar da bu sözlerine bağlı kalmışlardır.

Peygamberini, mesajıyla, beyanıyla, temsiliyle mümtaz bir şahsiyet olarak gönderen Allah (celle celaluhu), O'na muhatap olacak sahabe topluluğunu da özel bir kıvamda yaratmıştır, seçmiştir desek sezadır. Kur'ân ve Sünnet'in sahabe hakkındaki takdir ve övgüleri bir yana, onların sergiledikleri yüksek performans açısından bile şunu çok rahatlıkla söyleyebiliriz: Allah nasıl ki üstün özelliklere sahip mümtaz bir şahsı peygamber olarak göndermiştir; aynen bunun gibi sahabe de özel bir donanımla gönderilmiş mümtaz bir topluluktur.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), sahabenin ruhuna öyle bir sondaj vurmuştu ki onların mahiyetlerinde ne kadar fazilet ve hususiyet varsa hepsini ortaya çıkarmış ve inkişaf ettirmişti. Onların sarsılmaz imanları da, ibadet ü taatlerindeki saffet ve samimiyetleri de işte bu hususiyetin inkişaf etmesiyle ortaya çıkmıştır. Cahiliye döneminde putlara tapan insanlar, içlerindeki şirke dair bütün duyguları söküp atmış, bütün gönülleriyle Mâbud-u Mutlak'a yönelmiş, her birisi birer âbid, zâhid kesilmişlerdi. Öyle ki kendilerini bütünüyle Cenab-ı Hakk'a verebilmek ve dünyaya ait alakalardan sıyrılabilmek için içlerinden bazıları insanî fitratlarını bir kenara koymayı bile düşünmüşlerdi. Fakat her konuda olduğu gibi bu konuda da Allah Resûlü onlara sırat-ı müstakimi göstermiş ve bunun doğru olmadığını ifade etmişti.

Düşünün ki çölün ortasından çıkan bir avuç insan, o günün süper güçleriyle yaka paça olmuş ve onların mekanize birliklerini hezimete uğratmıştı. Bunu yaparken de adalet ve hakkaniyetten ayrılmamışlardı. Ellerin ulaştığı her yerde ihkâk-ı hak yapmış, yani hakkı tutup kaldırmışlardı. Gittikleri her yere hak, adalet ve insanlık götürmüşlerdi.

Sahabe efendilerimiz, Hz. Ruh-u Seyyidi'l-Enâm'a (sallallahu aleyhi ve sellem) tam bir teveccühle yöneldiklerinden, O'na ait hususiyetlerden çok iyi istifade etmişlerdi. Dün bâdiyede kız çocuğunu diri diri toprağa gömen bir adam, birkaç gün sohbet-i Nebeviye'de bulunduktan sonra müthiş bir değişim geçirmişti. Allah Resûlü'nün insibağıyla boyanmış, O'nun mübarek dudaklarından dökülen lâl u güher beyanları can kulağıyla dinlemiş, sarsılmaz bir iman ve teslimiyetle, yüce bir ahlâk ve şefkatle bezenmişti. İman, onların âdeta iliklerine kadar işlemişti. Bir tuba-i Cennet çekirdeği olan iman, onların kalblerine

girdikten sonra orada inkişaf etmiş, meyve vermişti. Onlar dine ait hakikatleri çok farklı duymuş, çok farklı hissetmişlerdi. Gönüllerine giren iman nazari planda kalmamış, onların bütün hâl ve tavırlarına sirayet etmişti.

Allah Resûlü ile Haris b. Mâlik el-Ensârî arasında geçen diyalog âdeta sahabe toplumunun iç yapısını, iç derinliğini ortaya koyar. Allah’a hakkıyla iman ettiğini söyleyen Hz. Hâris’e Allah Resûlü, “Her şeyin bir hakikati vardır. Senin iddia ettiğin bu iman hakikati nedir?” diye sorar. O da şöyle cevap verir: “Nefsimi dünyadan uzaklaştırdım, geceleri ibadetle uykusuz, gündüzleri oruç tutarak susuz kaldım. Şu anda öyle bir ruh hâleti içindeyim ki sanki Rabbimin arşına bakıyorum.. Cennet’i görüyorum, Cennetliklerin orada birbirini nasıl ziyaret ettiklerini müşahade ediyorum.. Cehennem’i görüyorum, Cehennemliklerin nasıl bağırıp çağırdıklarını işitiyorum...” Onun bu sözleri üzerine Peygamber Efendimiz, “İşte kalbi nura gark olmuş bir mü’min!”, bir başka rivayette de, “Ey Hâris! Bilmen gereken şeyi bilmiş, irfana ermişsin. Aynen böyle devam et!” buyurur. (Ma’mer b. Râşid, e-Câmî, 11 / 129; Taberânî, el-Mu’cemü’l-kebîr, 3 / 266)

Belki sahabe-i kiramın hepsi imanlarındaki bu derinliği ifşa etmiyordu. Allah’la aralarındaki sırları saklıyor, kimseye açmıyordu. Aynı şekilde onlar, aşklarını, iştiaqlarını, ibadet ü taatlerini de ketmediyorlardı. Fakat biz, onların hayat tablolarına, Allah yolundaki mücadelelerine baktığımız zaman onların imanda nasıl zirveleştiklerini anlıyoruz. Onların imanı, derinliği ölçüsünde duruluğu da olan denizler gibiydi. Oraya girmeden önce suyun ancak dizinize ulaşacağını sanırsınız ama adımınızı attığınızda suyun içine tamamen batıp gidersiniz de dibine ulaşamazsınız. Onun duruluğu derinliğini ketmetmiştir. İşte sahabenin imanı da böyleydi.

(Devamı var)